

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Факультет початкового навчання

Кафедра дошкільної освіти та практичної психології

В.М. Кошель, А.П. Кошель

**Навчально-методичне забезпечення педагогічної
практики студентів в умовах ДНЗ.**

**Чернігів
2011р.**

Кошель В.М., Кошель А.П.

Навчально-методичне забезпечення педагогічної практики студентів в умовах ДНЗ. – Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2011. – 22 с.

У посібнику узагальнено особливості організації педагогічної практикки студентів вищих педагогічних навчальних закладів в умовах ДНЗ - одного із важливих етапів професійної підготовки фахівця у галузі дошкільної освіти. Висвітлено організаційні умови підготовки та проходження студентами педагогічної практики у дошкільних закладах. Визначено зміст педагогічної практики, основні види діяльності, обов'язки та права студента-практиканта, старости групи, групового методиста, керівника практики, подані методичні поради щодо ефективної організації, змісту, форм і методів роботи з дітьми, підведення підсумків педпрактики та критерії оцінок студентів, рекомендації щодо оформлення матеріалів педагогічної практики, а також необхідні для студентів-практикантів інтернет-ресурси та література.

Посібник рекомендовано керівникам педагогічних практик, груповим методистам, студентам вищих педагогічних навчальних закладів, вихователям ДНЗ.

Рецензенти:

Кисла О.Ф., кандидат педагогічних наук,

Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка.

Бранд І.Я., вихователь ДНЗ №45 , м. Чернігова.

Рекомендована до друку рішенням кафедри дошкільної освіти та практичної психології Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка (Протокол № від вересня 2011 року).

"Будь-яка людина, обдарована або бездарна, повинна вчитися і вправлятися в тому, у чому вона хоче досягти успіхів

Сократ.

Вступ

Сучасний етап розбудови національної системи освіти підвищує вимоги до підготовки вихователів для роботи в дошкільних навчальних закладах. У підготовці педагогічних кадрів спеціальності 6.010101, "Дошкільна освіта" мають бути враховані нові умови функціонування системи дошкільної освіти: зміна співвідношення родинного і суспільного виховання, різноманітність форм суспільного дошкільного виховання і їх відповідність новим завданням і умовам ринкових відносин, варіантність освітньо-виховних програм.

Професійна діяльність майбутнього вихователя потребує вироблення у студентів високого рівня професійних знань, морально-психологічних якостей, науково-педагогічних умінь, індивідуально-психологічних рис, оволодіння ними методами виховного впливу на дітей дошкільного віку. Важливим завданням підготовки студентів у вищих навчальних закладах є формування у майбутніх вихователів дітей дошкільного віку активної педагогічної позиції та професійної компетенції щодо реалізації Базового компонента дошкільної освіти в умовах гуманізації педагогічного процесу, що базується на особистісно-орієнтованій взаємодії дитини і педагога.

Розв'язання вказаних завдань у системі підготовки фахівців з дошкільного виховання забезпечується поєднанням фундаментального науково-теоретичного та практично-методичного напрямів. Однією з форм цього поєднання виступає педагогічна практика - невід'ємна частина всього навчально-виховного процесу підготовки майбутніх вихователів.

Педагогічна практика - це один із важливих етапів професійної підготовки фахівця у галузі дошкільної освіти. Вона сприяє поглибленню і закріпленню теоретичних знань, формуванню професійних умінь і навичок. Основними завданнями педагогічної практики є:

- виховання професійно значущих якостей особистості педагога;
- формування потреби в педагогічній самоосвіті;
- закріплення, поглиблення та збагачення знань в процесі вирішення педагогічних завдань, формування і розвиток професійних умінь та навичок;
- вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;
- ознайомлення з сучасним станом навчально-виховного процесу в освітніх закладах, передовим педагогічним досвідом;
- надання допомоги освітнім закладам у вирішенні завдань навчання та виховання дітей.

Залежно від дидактичних цілей і завдань педагогічна практика (освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр") організовується у відповідності до навчального плану спеціальності "Дошкільна освіта" у такому порядку:

Графік проведення педагогічної практики

№	Назва практики	Курс (семестр)	К-сть тижнів
1	польова практика	1 (II семестр)	
2	позакласна та позашкільна практика	2 (III семестр)	
3	педагогічна практика у дитячих таборах	2 (IV семестр)	4
4	навчально-педагогічна практика в групах дітей раннього віку	3 (V семестр)	4
5	виробничо-педагогічна практика у групах дітей дошкільного віку	3 (VI семестр)	4
6	навчально-педагогічна практика зі спеціалізації	4 (VII семестр)	3

Форми організації педагогічної практики склалися дуже давно і стали традиційними. В зв'язку з тим, що підвищені вимоги до підготовки фахівців вимагають сьогодні не стільки алгоритмічних, скільки евристичних рішень, в навчальному закладі була створена система цілісної побудови педагогічної практики, що передбачає єдність окремих її етапів, наступність ідей, змісту, взаємозв'язку з психолого-педагогічними дисциплінами. Створено також нове покоління планів практики, які передбачають багатоступеневість, де на кожному етапі забезпечено чіткий відбір того базису, яким повинен оволодіти студент, визначені цілі і завдання, що характеризують психолого-педагогічну спрямованість практичної підготовки на даному етапі.

На цій основі розроблена робоча модель практики, першим етапом якої є польова практика, основним завданням якої є поглиблення, розширення та закріплення знань вмінь і навичок студентів для проведення спостережень на природі, накопичення і обробка польового матеріалу та підготовка студентів до організації та проведення екскурсій у природу з дітьми дошкільного віку.

Другим етапом постає позакласна та позашкільна практика, основним завданням якої є виховання інтересу до особистості дошкільника, до діяльності педагога, а основною метою постає знайомство з різними типами дошкільних навчальних закладів. Даний вид практики дозволяє студентам особистісно і професійно зорієнтуватися та зробити черговий вибір подальшого освітнього і професійного маршруту.

У повноцінному залученні практикантів до розвивальної освітньої діяльності велика роль належить третьому етапу - педагогічній практиці у дитячих таборах. Вона має на меті виробити у майбутніх фахівців уміння самостійно застосовувати в практичній роботі з дошкільниками знання, одержані в процесі вивчення спеціальних предметів, а також пропедевтичне засвоєння різноманітних форм і методів роботи з дітьми під час літнього оздоровчого періоду. Основним завданням практики є вироблення у

студентів уміння організовувати дитячий колектив, проводити різні види діяльності дітей згідно з їх інтересами, відповідально ставитись до безпеки їх життєдіяльності.

Четвертий етап – навчально-педагогічна практика у групах дітей раннього віку, яка є важливою складовою частиною підготовки фахівця у галузі дошкільної освіти. Це пов'язано, перш за все, з тією роллю, яку відіграє раннє дитинство як віковий період у розвитку дитини. Засвоєння студентами дошкільної педагогіки, методик дошкільної освіти не може бути повним без вивчення ними педагогічних закономірностей розвитку, виховання та навчання дітей від народження до трьох років у сім'ї та дошкільному навчальному закладі. Знання про особливості психічного розвитку дитини у перші роки життя важливі для розуміння студентами майбутніх змін в особистості дитини, забезпечення наступності у її вихованні та навчанні.

П'ятий етап – виробничо-педагогічна практика у групах дітей дошкільного віку - основний вид практичної підготовки фахівців зі спеціальності "Дошкільна освіта". До початку педагогічної практики студенти завершують вивчення професійно спрямованих навчальних дисциплін (дитячої психології, дошкільної педагогіки, методик дошкільної освіти) і оволодівають теорією дошкільного виховання, ознайомлюються із сучасними методами та формами організації педагогічної діяльності. Це дозволяє під час практики продовжити формування у майбутніх вихователів професійних умінь і навичок, необхідних для самостійного вирішення педагогічних завдань в умовах реального навчально-виховного процесу, сприяє розвитку потреби систематичного професійного самовдосконалення.

Завершальним етапом теоретичної і практичної підготовки студентів є навчально-педагогічна практика зі спеціалізації, яка суттєво відрізняється від тих видів практики, до яких студенти залучалися на попередніх етапах навчання. Підготовка вихователя з додаткової спеціалізації, котрий поряд із проведенням звичайної освітньо-виховної роботи в дошкільному закладі має можливість працювати в локальній галузі професійної діяльності, тобто бути вихователем з правом навчання іноземної мови, вимагає від студентів-практикантів вияву високого рівня самостійності та відповідальності, творчого підходу до застосування знань, набутих під час вивчення дошкільної педагогіки, дитячої та педагогічної психології, фахових методик дошкільного виховання.

Даний методичний посібник призначений для надання конкретних методичних порад студенту-практиканту, майбутньому вихователю. Корисний буде керівникам педагогічних практик, груповим методистам та консультантам з педагогіки і психології, завідуючим, вихователям та всім хто цікавиться проблемами практичної підготовки студентів у ВНЗ.

Розділ I

Загальні аспекти педагогічної практики

Програма педагогічної практики у дошкільному закладі передбачає проведення практикантами різнопланової організаційно-педагогічної та методичної роботи, обумовленої виконанням посадових обов'язків вихователя в умовах ДНЗ.

Перед початком педагогічної практики студент-практикант повинен пройти медичний огляд і отримати дозвіл для роботи з дітьми, який зазначений в санітарній книжці практиканта. Крім цього, кафедрою дошкільної освіти та практичної психології проводиться діагностика рівня готовності студентів до практики у формі методичного допуску.

Самостійному проведенню навчально-виховного процесу в групі передують ознайомлення студентів-практикантів з дошкільним закладом, організацією його роботи. Практика розпочинається із бесіди студентів з керівником дошкільної установи, у ході якої практиканти отримують загальні відомості про дошкільний навчальний заклад (його тип, вид, контингент вихованців, пріоритетні завдання, на розв'язання яких спрямована робота закладу), дізнаються, на основі якої програми здійснюється навчання і виховання дошкільнят та які форми планування навчально-виховної роботи прийняті в дошкільному закладі. Завідувач ДНЗ проводить також інструктаж студентів щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку.

Педагогічна практика проводиться у кращих дошкільних закладах, які є науковими філіями випускової кафедри. Для керівництва педагогічною практикою студентів призначаються досвідчені викладачі кафедри, що мають досвід роботи у дошкільному навчальному закладі, практичні працівники, що є викладачами кафедри.

Роботу з дітьми студенти-практиканти здійснюють під постійним контролем вихователя-наставника, який несе безпосередню відповідальність за життя і здоров'я дітей групи, їх навчання і виховання.

Студент-практикант призначається в одну з груп дітей дошкільного віку, у якій він працює (змінюючи по черзі зміни) протягом усього періоду практики.

Для ефективної реалізації програми педагогічної практики у дошкільному закладі має бути складений індивідуальний план роботи студента-практиканта, який затверджує керівник практики.

Тривалість робочого дня студента-практиканта - 6 годин. Робочий день розпочинається о 8 год., закінчується о 14 год. (перша зміна). Друга зміна розпочинається о 12 год., закінчується о 18 год.

Студенти зобов'язані виконувати правила внутрішнього трудового режиму дошкільного закладу, підкорятися розпорядженням адміністрації

дитячого садка, працівникам міськвнво, інших осіб, які мають право інспектувати дошкільний заклад. Однак, передусім, студент-практикант повинен виконувати вказівки та розпорядження групового методиста практики, без погодження з яким студент-прак-тикант не може бути переведений в іншу групу, залучений до таких видів діяльності в дитячому садку, які не передбачені програмою практики, звільнений від виконання будь-яких видів педагогічної діяльності, які заплановані програмою практики.

Протягом усієї практики студент веде щоденник педагогічної практики, в якому у кінці робочої зміни обговорює та аналізує свою діяльність з вихователем-наставником, отримує консультації щодо наступного робочого дня. Проведену самостійно роботу студент-практикант фіксує в щоденнику, який він зобов'язаний щоденно мати при собі в дошкільному закладі і вчасно заповнювати. Щоденник є основною формою поточного звіту студента-практиканта перед груповим методистом та керівником педагогічної практики. Після завершення практики щоденник із виставленими у ньому вихователем-наставником оцінками додається до звітної документації студента-практиканта.

Результати педагогічної практики розглядаються на підсумковій педагогічній раді, в якій беруть участь керівники дошкільної установи, студенти-практиканти та їхні вихователі-наставники, груповий методист практики. На педагогічній раді затверджують характеристики студентів-практикантів, складені вихователями-наставниками. У характеристиці дається розгорнутий аналіз роботи студента під час практики, його ділових та особистісних якостей і вказується загальна оцінка за педагогічну практику.

Завершальним етапом роботи студента-практиканта є оформлення звітної документації згідно переліку, зазначеного в програмі педагогічної практики та підготовка до участі у підсумковій конференції, за результатами якої виставляється оцінка за практику.

Документація повинна бути оформлена на стандартних аркушах білого паперу і подана на випускні кафедру не пізніше трьох днів після завершення практики у папці зі швидкозшивачем. Документація може бути подана в рукописному вигляді або надрукована на комп'ютері. Титульна сторінка звітної документації обов'язково має бути у друкованому вигляді.

Захист педагогічної практики проводиться у випадку, якщо за результатами аудиторної та самостійної роботи студент отримує незадовільну оцінку (35-59 балів), або хоче підвищити свій рейтинг. На захист додатково виділяється 25 балів. Для захисту педагогічної практики кафедрою створюється комісія у складі завідувача кафедри, керівника практики та групового керівника-методиста.

Розділ II

Організація педагогічної практики в умовах ДНЗ

Зміст усіх видів практики визначається у програмах педагогічної практики, затверджених Вченою радою університету.

2.1. Бази практики

Базами педагогічної практики є дошкільні навчальні заклади, із якими укладено відповідні угоди про проведення педагогічної практики студентів. Бази практики в особі їх перших керівників разом із вищим навчальним закладом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики, здійснюють контроль за її ходом. У базових дошкільних навчальних закладах створюються необхідні умови для успішного виконання студентами завдань практики. На кафедрі оформляються методичні паспорти дошкільних навчальних закладів, що є базою педагогічної практики.

2.2. Організація практики

Методичне керівництво практикою студентів забезпечують викладачі кафедри дошкільної освіти та практичної психології. Студенти, які навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр», проходять також практику зі спеціалізації «Англійська мова» під керівництвом викладачів кафедри англійської мови та методики її викладання. Керівництво педагогічною практикою доручається викладачам, що мають базову фахову освіту та стаж роботи у дошкільних закладах. Керівництво педагогічною практикою здійснюють кафедральний керівник практики та групові методисти.

2.2.1. Керівник педагогічної практики:

- готує наказ про проведення педагогічної практики;
- забезпечує планування, організацію і облік результатів практики;
- установлює зв'язок з базами проведення практики, укладає з керівниками навчальних закладів та відділів освіти угоди; розподіляє студентів за базовими закладами для проходження практики;
  - проводить настановчу та підсумкову конференції для учасників різних видів практик;
  - координує діяльність викладачів, які задіяні у практиці;
  - вибірково відвідує різні форми організації студентами-практикантами педагогічної діяльності, вживає заходи щодо усунення недоліків в організації практики;
  - у співпраці з методистами, викладачами практики аналізує діяльність студентів-практикантів, вивчає документацію, оцінює роботу студентів.
- складає загальний звіт про проходження педагогічної практики.

2.2.2. Груповий методист:

- здійснює керівництво усіма видами роботи студента під час педагогічної практики, організовує роботу підгрупи студентів-практикантів, зокрема:

- виявляє недоліки в організації практики та вживає заходи щодо їх усунення;

- розподіляє студентів разом із керівником бази практики у вікові групи дітей, знайомить студентів з адміністрацією і працівниками;

- допомагає студентам скласти індивідуальний план практики, конкретизувати зміст практики відповідно до програми;

- разом зі студентами відвідує й аналізує заняття, інші навчально-виховні заходи, в т. ч. й різні форми методичної роботи, які проводять практиканти;

- відвідує, аналізує і оцінює залікові заходи студентів;

- консультує студентів під час планування, підготовки і проведення навчально-виховних та методичних заходів;

- затверджує плани-конспекти занять та інших форм навчально-виховної роботи з дітьми дошкільного віку;

- розробляє завдання студентам з психолого-педагогічного вивчення дітей раннього та дошкільного віку, дитячого колективу, допомагає практикантам у вивченні індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку;

- дає індивідуальні консультації студентам щодо побудови відносин з дітьми, вихователями і керівниками дошкільних навчальних закладів, викладачами, студентами, працівниками управлінь освіти; допомагає у розв'язуванні психологічних проблем, які виникають;

- контролює виконання студентами індивідуальних планів проходження практики;

- разом із адміністрацією бази практики організовує педагогічну раду чи нараду працівників з оцінювання роботи студентів;

- готує студентів до участі у підсумковій конференції, допомагає в оформленні матеріалів до виставки;

- перевіряє звітну документацію студентів;

- бере участь у настановчій і підсумковій конференціях з практики;

- бере участь у диференційованому оцінюванні роботи студентів,

виставляє загальну оцінку;

- складає звіт про підсумки практики, рівень підготовки студентів з фахових дисциплін і подає його керівнику практики;

- оформляє документацію для оплати роботи працівників базових закладів з керівництва практикою студентів.

2.2.3. Староста групи студентів-практикантів:

- веде облік відвідування студентами практики;

- повідомляє студентам інформацію керівників і методистів про консультації, зустрічі, зміни в розкладі;

- виконує доручення керівників практики і групових методистів;
- подає груповому методисту інформацію щодо графіка проведення студентами навчально-виховних заходів;
- організовує роботу з підготовки та збору методичних матеріалів, засобів навчання до виставки, яка проводиться на звітній конференції.

2.2.4. Студент-практикант:

- бере участь у настановчій і підсумковій конференціях;
- дотримується графіку роботи, встановлений для даного виду практики, своєчасно повідомляє керівника практики про причини відсутності;
- вивчає спеціальну педагогічну, методичну і психологічну літературу, яку рекомендовано для кожного виду практики;
- виконує всі види робіт, передбачені програмою практики, ретельно готується і проводить навчально-виховну роботу з дітьми;
- звертається до керівника, методиста, адміністрації базового закладу з усіх питань, що виникають у процесі практики;
- вносить пропозиції з удосконалення навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі, на базі якого проводиться практика;
- упродовж практики веде щоденник, оформлює звітну документацію, готує звіт про виконання завдань практики.

Для якісної організації практики студенту-практиканту, слід пам'ятати і про те, що вона тільки тоді може стати ефективним засобом підготовки до педагогічної діяльності, коли у самого студента є бажання, прагнення стати хорошим вихователем, коли він свідомо організовує процес своєї професійної самоосвіти і самовиховання, коли він усвідомлює відповідальність за виховання і розвиток підростаючого покоління.

2.3. Мета і завдання педагогічної практики

2.3.1. Навчально-педагогічна практика в групах дітей раннього віку у V семестрі

Метою педагогічної практики у групах дітей раннього віку є набуття студентами досвіду навчання і виховання дітей другого та третього років життя в умовах суспільного дошкільного виховання.

Діяльність студентів під час педагогічної практики має спрямовуватися на виконання таких завдань:

1. Розвиток та вдосконалення вмій спостерігати та аналізувати педагогічний процес у групах дітей раннього віку дошкільного закладу, визначати його своєрідність та навчально-виховну ефективність.
2. Оволодіння навичками навчально-виховної роботи з дітьми другого та третього років життя.

3. Удосконалення умінь спостерігати та аналізувати розвиток дитини раннього віку, використовуючи різні методи психолого-педагогічної діагностики.

4. Ознайомлення з організаційно-педагогічною та методичною роботою у групах дітей раннього віку.

5. Формування умінь вести записи спостережень, аналізувати і узагальнювати отриману інформацію, правильно оформлювати документацію.

6. Спонукаати студентів-практикантів до здійснення елементарної дослідно-діагностичної діяльності по вивченню роботи вихователя, індивідуальних особливостей дітей групи.

Перелік звітної документації практики у групах дітей раннього віку:

1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта.

2. Щоденник педагогічної практики.

3. Звіт про проходження педагогічної практики.

4. Конспекти відкритих залікових занять (3), конспект залікової гри та режимного моменту із протоколами їх обговорення.

5. Конспекти матеріалів для роботи з дітьми раннього віку в щоденному житті.

6. Психолого-педагогічні характеристики двох дітей раннього віку, протоколи виконання дітьми діагностичних завдань.

7. Характеристика студента-практиканта, видана в дошкільному закладі.

3.2. Виробничо-педагогічна практика в групах дітей дошкільного віку VI семестрі

Метою педагогічної практики у групах дітей дошкільного віку є підготовка студентів до виконання функцій вихователя дітей дошкільного віку, формування вмінь проведення системи навчально-виховної роботи з дітьми, розвиток творчого дослідницького підходу до педагогічної діяльності, закріплення студентами досвіду навчання і виховання дітей дошкільного віку в умовах суспільного дошкільного виховання.

Саме в ході практики у групах дітей дошкільного віку студенти впевнюються у правильності свого професійного вибору, переконуються у наявності в них педагогічних здібностей, схильності до роботи в умовах ДНЗ.

Основні завдання педагогічної практики у групах дітей дошкільного віку:

1. Поглиблювати знання студентів з психології, педагогіки та фахових методик; формувати вміння застосовувати знання під час виконання педагогічних завдань в умовах реального навчально-виховного процесу дошкільного навчального закладу.

2. Вчити студентів організовувати процес навчання і виховання дітей дошкільного віку відповідно сучасним вимогам педагогічної науки, шукати шляхи його оптимізації.

3. Формувати у студентів систему педагогічних умінь необхідних для виконання функцій вихователя дошкільного навчального закладу:

- планувати навчально-виховний процес: ставити мету, цілеспрямовано відбирати засоби, методи і прийоми організації навчально-виховного процесу; складати плани-конспекти різних форм роботи з дітьми; прогнозувати результати навчально-виховного впливу;
- реалізовувати мету виховання і навчання під час проведення різних форм роботи з дітьми, будувати роботу з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей, динаміки їхнього розвитку;
- організовувати педагогічне спілкування з вихованцями на основі особистісно орієнтованих навчально-виховних технологій;
- застосовувати різноманітні методи, спрямовані на творче виконання завдань всебічного розвитку і виховання дітей у сучасних умовах;
- керувати різними видами діяльності дітей дошкільного віку, будувати взаємини з дошкільниками на основі взаєморозуміння і партнерства;
- проводити діагностику знань, умінь і навичок дітей дошкільного віку;
- проводити фізкультурно-оздоровчі заходи, спрямовані на зміцнення здоров'я дітей;
- створювати умови для цікавого змістовного життя дітей у дитячому садку протягом дня;
- організовувати дитячий колектив, проводити індивідуальну роботу з дітьми.

4. Вдосконалювати вміння студентів аналізувати власну педагогічну діяльність, самостійно знаходити шляхи її покращення, визначати завдання самоосвіти.

5. Розвивати вміння організовувати різні форми роботи з батьками, залучати їх до проведення спільних педагогічних заходів, надавати консультативно-методичну допомогу сім'ям у вихованні дітей.

6. Вчити спостерігати і аналізувати навчально-виховний процес у групі дошкільного навчального закладу, визначати ефективність педагогічного впливу.

7. Виховувати у студентів любов до педагогічної професії, спонукати до поглиблення педагогічних знань та розвитку педагогічних здібностей;

8. Формувати турботу про дітей, їх здоров'я, виховувати любов до них;

9. Вчити проводити експериментально-дослідну роботу на основі психолого-педагогічного спостереження за дітьми.

Перелік індивідуальної звітної документації з педагогічної практики у групах дітей дошкільного віку:

1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта.
2. Щоденник педагогічної практики.
3. Звіт про проходження педагогічної практики.
4. Конспекти проведених студентом-практикантом відкритих залікових занять (4 з різних розділів програми.) із протоколами їх обговорення та оцінкою.

5. Конспекти проведених студентом-практикантом 3-х залікових ігор (дидактична, рухлива, сюжетно-рольова) із протоколами їх обговорення та рекомендованої оцінки.

6. Конспект проведеної студентом залікової форми життєдіяльності дітей (прогулянки, свята, розваги, ігри-драматизації, вистави лялькових театрів).

7. Психолого-педагогічна характеристика дитини дошкільного віку з протоколами діагностичних завдань.

8. Характеристика студента-практиканта, видана дошкільним закладом.

2.4. Критерії оцінювання роботи студентів під час проходження практики за кредитно-модульною системою

Відповідність суми набраних балів за національною та європейською шкалою ECTS встановлюється за шкалою (при обов'язковій наявності позитивної характеристики від бази практики):

Кількість набраних балів	За шкалою ECTS	За національною шкалою
90-100	A	відмінно
83-89	B	дуже добре
75-82	C	добре
68-74	D	задовільно
60-67	E	достатньо
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Шкала оцінювання роботи студентів на педпрактиці:

90-100 балів - зараховано / **відмінно** (A);

75-89 балів - зараховано / **добре** (BC);

60-74 балів - зараховано / **задовільно** (DE);

35-59 балів -**незараховано** з можливістю повторного проходження (FX);

1-34 балів -**незараховано** з обов'язковим повторним проходженням (F).

Для здобуття оцінки «**відмінно**» потрібна не лише бездоганна фундаментальна теоретична підготовка з психолого-педагогічних дисциплін, відмінні знання з методик та вміння застосовувати їх для вирішення конкретних практичних завдань, зразкова поведінка, творчий підхід до реалізації змісту планів-конспектів, відвідування та аналіз занять інших практикантів, відмінне проведення власних залікових заходів, а й якісне оформлення звітної документації згідно переліку програми практики.

Оцінка «**добре**» ставиться за старанну роботу студенту, якщо він виявив належну теоретичну підготовку з психолого-педагогічних дисциплін, добре засвоїв та вмів застосовувати знання з методик для вирішення конкретних методичних завдань, застосовує новітні технології навчання, але допускає незначні педагогічні, методичні чи мовні помилки, відвідував заняття вихователів, студентів-практикантів, брав участі у їх обговоренні, якісно підготував документацію та вчасно подав її на перевірку.

Оцінка «**задовільно**» ставиться тим, хто виявив базову теоретичну підготовку з психолого-педагогічних дисциплін, виконував вимоги, але з серйозними недоліками в знаннях і слабкою ініціативністю в роботі, не в змозі самостійно без допомоги методиста застосувати теоретичні знання для вирішення конкретних методичних завдань, вчасно подав документацію на перевірку, але їй бракує повноти, зустрічаються мовні та методичні помилки.

Оцінку «**не задовільно**» отримує той, хто не виявив належної теоретичної підготовки з психолого-педагогічних дисциплін, недобросовісно відносився до роботи в ДНЗ, допускав грубість по відношенню до дітей, удавався до антипедагогічних дій, не відвідував заняття вихователів, студентів-практикантів, не брав участі у їх обговоренні, не гідно поведився під час практики, а також за недотримання графіка проходження педагогічної практики та низьку якість оформлення звітної документації.

Оцінювання практики відбувається з урахуванням результатів спостереження за діяльністю студента у процесі практики на основі:

- визначення якості виконання кожного завдання;
- аналізу професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи та інші), його готовності надати допомогу працівникам дошкільного навчального закладу;
- думок, висловлених методистами, адміністрацією, працівниками бази практики;
- аналізу змісту та якості звітної документації студента;
- аналізу участі студента у підсумковій науково-методичній конференції за результатами педагогічної практики, його внеску в підготовку матеріалів до виставки;
- самооцінки студентом ступеня своєї підготовленості до самостійної практичної діяльності і якості виконаної роботи.

За кожен вид діяльності студентам виставляється диференційована оцінка.

Розділ III

Зразки оформлення матеріалів педагогічної практики

3.1. Титульний аркуш Звітної документації з педагогічної практики

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Чернігівський національний педагогічний
університет імені Т.Г.Шевченка

Кафедра дошкільної освіти
та практичної психології

Звітна документація
з навчально-педагогічної практики
у групах дітей раннього віку
студентки II курсу 26 групи
факультету початкового навчання
спеціальності "Дошкільна освіта"
Борисенко Катерини Миколаївни
яка проходила практику в
ДНЗ №76, «Золота рибка», м.Чернігова
з 31 серпня по 30 вересня 2011р.

Груповий керівник:
Кошель В.М.

Чернігів 2011р.

Затверджую

Щоденника з педагогічної практики

Чернігівський національний педагогічний
університет імені Т.Г.Шевченка

Щоденник
з навчально-педагогічної практики
студентки II курсу 26 групи
факультету початкового навчання
спеціальності "Дошкільна освіта"
Седляр Юлії Володимирівни
ДНЗ №76, «Золота рибка», м.Чернігова
з 31 серпня по 30 вересня 2011р.

Чернігів 2011р.

Друга сторінка щоденника педагогічної практики повинна містити такі записи:

Прізвище, ім'я та по батькові керівника закладу, у якому проходить педагогічна практика.

Прізвища, імена та по батькові педагогів-наставників (вихователів групи, методистів ДНЗ, групового методиста).

Третя сторінка: список дітей групи.

Четверта сторінка: режим дня групи.

П'ята сторінка: комплекси ранкової гімнастики.

Шоста сторінка: розклад занять на тиждень.

Сьома сторінка: перспективний план навчально-виховної роботи на тиждень.

Восьма сторінка: календарний план роботи студента.

Дата	Зміст роботи	Аналіз роботи	Примітки

3.4. Титульний аркуш

Плану-конспекту залікового заняття

Чернігівський національний педагогічний
університет імені Т.Г.Шевченка

План-конспект
залікового заняття з математики
на тему: «Квадрат. Порівняння предметів»
студентки II курсу 26 групи
факультету початкового навчання
спеціальності "Дошкільна освіта"
Шмаровоз Олени Сергіївни
1-ша молодша група, 25.09.2011р.

Оцінка: «5» відмінно

Вихователь: (підпис) Л.В.Селюченко

М.П.

Чернігів 2011р.

Схема конспекту заняття

Тема заняття:

Мета (програмовий зміст заняття):

Обладнання (матеріал, необхідний для заняття):

Організація обстановки на занятті: указати, як буде розміщено у групі демонстраційний та роздавальний матеріал, фізкультурне обладнання, атрибути до гри тощо; розташування столів, розміщення дітей за ними, інші важливі деталі обстановки.

Попередня робота з дітьми: перерахувати всі форми роботи в щоденному житті, які готують дітей до сприймання матеріалу на занятті.

Хід заняття:

1 Вступна частина (початок заняття): детально описати методичні прийоми та зміст роботи, спрямовані на організацію переходу дітей від ігрової чи побутової діяльності до навчання, зосередження уваги дітей та зацікавлення їх змістом заняття.

2. Основна частина: детально розкрити послідовність проведення всіх видів навчальної діяльності дітей на занятті, навести зміст розповідей та пояснень, запитань до дітей, описати ігрові прийоми, вправи, усі форми практичної діяльності дітей на занятті та прийоми керівництва діяльністю дітей.

3. Заключна частина (підсумок заняття): описати методичні прийоми підведення підсумків заняття, навести зміст заключної розповіді вихователя.

4. Використана література: указати посібники, методичні розробки, хрестоматії, іншу літературу, якою користувалися під час підготовки та проведення заняття.

5. Студент-практикант: _ (Підпис)

3.5. Схема протоколу обговорення відкритого заняття

Протокол № _____

Від " _____ "

(Дата)

обговорення відкритого залікового заняття, проведеного

студентом-практикантом _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Слухали:

1. Студента, що проводив заняття: ознайомлює з метою заняття, робить короткий самоаналіз (указати конкретно, що було оцінено добре, які помилки, труднощі виникли, ідеї на майбутнє).

2. Інших студентів, що були присутні на занятті: внести до протоколу виділені ними недоліки, зауваження та пропозиції, позитивні відгуки та виставлену за заняття оцінку (виступ кожного студента записується окремо).

3. Вихователя групи, у якій проводилося заняття: дає у своєму виступі загальну оцінку занять, які проводив студент-практикант протягом практики, робить детальний аналіз відкритого заняття.

4. Методиста або завідувача ДНЗ (у випадку їх присутності на відкритому занятті): роблять аналіз заняття та дають йому оцінку.

5. Викладача-методиста практики: підсумовує виступи присутніх, детально аналізує хід заняття, робить методичні узагальнення та вносить пропозицію щодо кінцевої оцінки за проведене студентом заняття.

Ухвалили:

Заняття студента-практиканта _____

(прізвище, ініціали)

оцінити на: _____

(оцінка за п'ятибальною системою)

Підпис викладача-методиста практики _____

3.6. Схема звіту про проходження педагогічної практики

1. Загальні відомості про місце і час педагогічної практики.

2. Характеристика виконання індивідуального плану студента: позитивні та негативні сторони, труднощі, які виникли під час практики, чим обумовлені; яка робота проводилася для успішного завершення практики.

3. Значення практики для оволодіння педагогічною майстерністю.

4. Пропозиції щодо поліпшення організації і проведення педагогічної практики.

Підпис студента практиканта:

Ресурси

www.mon.gov.ua/education/average
www.mon.gov.ua/education/average/Bazova_programa.pdf
www.pedagogicalcollege.lviv.ua/pedagogichna-praktika/
www.skachatreferat.ru/poisk/педагогічна-практика-в-днз/8
www.kgpa.km.ua/?q=node/130
www.coolreferat.com/Пропедевтична_педагогічна_практика_студентів_за_вимогами_кредитно-модульної_системи
www.coolreferat.com/Рухливі_ігри_в_дошкільному_навчальному_закладі_язык=украинский
www.kgpa.km.ua/?q=node/194
http://dnz323.edu.kh.ua/navchaljno-vihovnij_proces/rozklad_zanyatj/
http://kdpu.edu.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1049&Itemid=228
http://dnz323.edu.kh.ua/navchaljno-vihovnij_proces/rozklad_zanyatj/
<http://adpeca.info/?searchtext=%EB%B3%EF%EB%E5%ED%ED%FF+%E2+%E4%ED%E7&srch=2>
<http://detmir.com.ua/filter/dev-10>
<http://detmir.com.ua/filter/dev-110>

Рекомендована література:

1. Артемова Л.В. Вчися граючись. - К., 1995.
2. Артемова Л.В. Театр і гра. - К., 2002.
3. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. -- К., 1999.
4. Богущ А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика. - Запоріжжя, 2000.
5. Богущ А., Лисенко Н. Українське народознавство в дошкільному закладі. - К., 2002.
6. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Фізичне виховання дітей в дошкільному закладі. – К., 2001.
7. Дуброва В.П., Милашевич Е.П. Педагогическая практика в детском саду: Учеб. пособие для студентов пед. учеб. заведений. – М.: Изд. центр «Академия», 1998. – 160 с.
8. Закон України “Про освіту”. – К.: Генеза, 1996. – 36 с.
9. Ознайомлення дошкільників з природою. Хрестоматія / Упорядник Н.М.Горопаха. - Рівне, 2007.
10. Олійник Л.М., Романюк І.А. Я працюю з малюками. Планування та діагностика в першій молодшій групі дошкільного навчального закладу. - Харків, 2007.
11. Педагогическая практика студентов факультетов дошкольного образования: Учеб. пособие/ Л.М.Волобуева, В.И.Ядэшко, Л.И.Павлова и др. – М.: Изд. центр «Академия», 1999. – 224 с.
12. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів освіти України: Наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1999 р. № 93 // Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. Випуск 1. – К., 1994. – С.139-153.
13. Машкіна Л.А. Педагогічна практика в системі ступеневої підготовки вихователів дітей дошкільного віку. Навчальна програма та методичні рекомендації щодо її реалізації. – Хмельницький: Вид-во ХГПІ, 2002. – 58 с.

Вступ	3
Розділ I. Загальні аспекти педагогічної практики	6
Розділ II. Організація педагогічної практики в умовах ДНЗ	8
2.1 Бази практики	8
2.2 Організація практики	8
2.2.1 Обовязки керівника педагогічної практики	8
2.2.2 Обовязки групового методиста	8
2.2.3 Обовязки старости групи студентів-практикантів	9
2.2.4 Обовязки студента-практиканта	10
2.3 Мета і завдання педагогічної практики	10
2.3.1 Навчально-педагогічна практика в групах дітей раннього віку у V семестрі	10
2.3.2 Виробничо-педагогічна практика в групах дітей дошкільного віку у VI семестрі	11
2.4 Критерії оцінювання роботи студентів під час проходження педагогічної практики за кредитно-модульною системою	13
Розділ III. Зразки оформлення матеріалів педагогічної практики	15
3.1 Титульний аркуш звітної документації з педагогічної практики	15
3.2 Індивідуальний план роботи студента-практиканта	16
3.3 Титульний аркуш щоденника з педагогічної практики	17
3.4 Титульний аркуш плану-конспекту та структура залікового заняття	18
3.5 Схема протоколу обговорення відкритого заняття	20
3.6 Схема звіту про проходження педагогічної практики	20
Ресурси	21
Рекомендована література	21
Зміст	22